

Ad 1.

a):

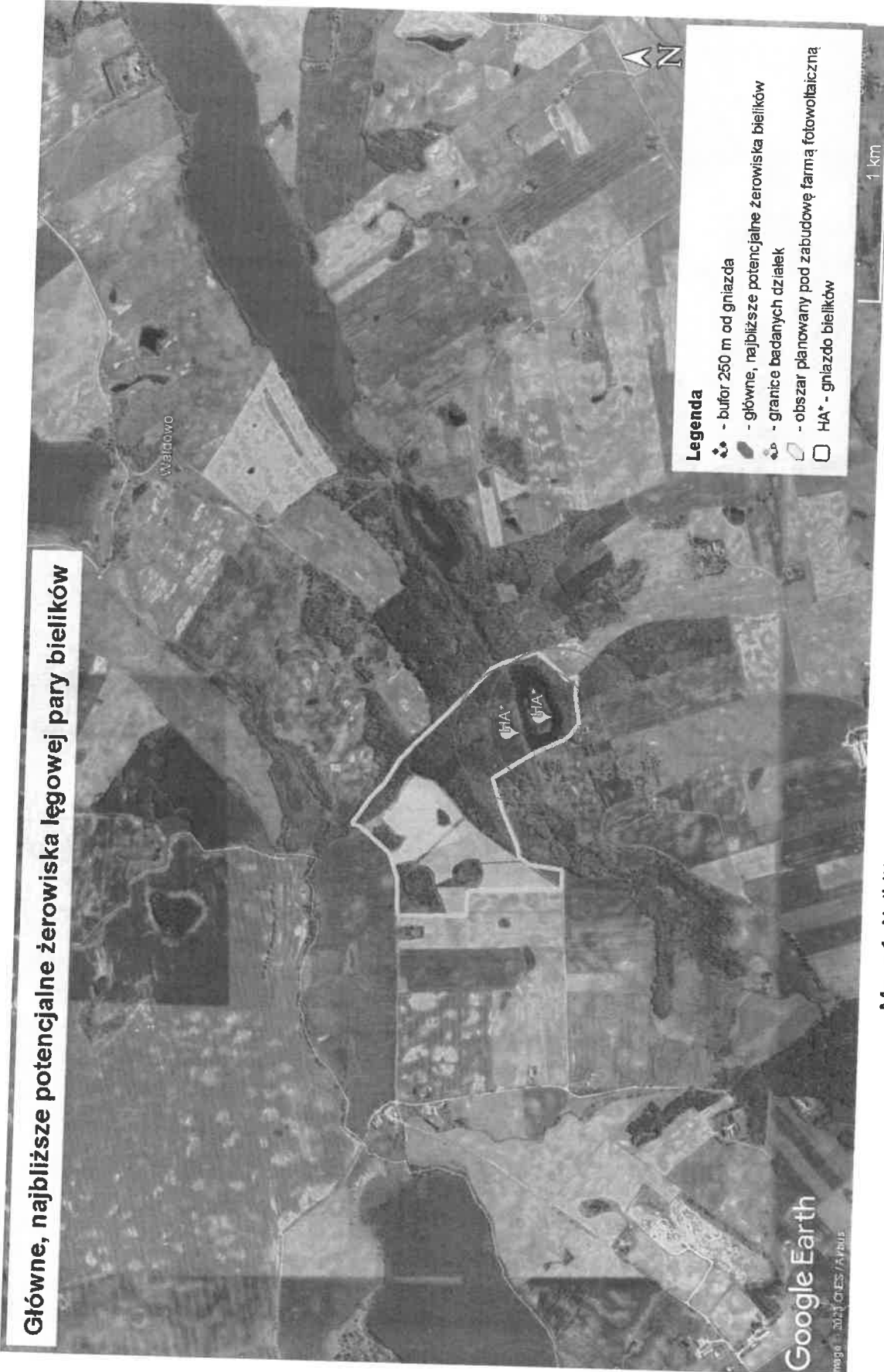
Bielik jest ptakiem związanym ze środowiskiem wodnym, gdzie zdobywa pokarm. Poluje nad wszystkimi rodzajami zbiorników, chętnie na stawach rybnych. Również w pobliżu wód najczęściej buduje gniazda i koczuje po sezonie lęgowym, a w zacisznych miejscach gromadzi się na noclegowiskach. Gniazda zakłada na drzewach, a na północy Europy na nadmorskich klifach. Gnieździ się w starych lasach, przeważnie sosnowych i bukowych. Dawniej preferował rozległe kompleksy leśne, obecnie coraz więcej par (zwłaszcza w dolinach rzecznych) osiedla się w drzewostanach o powierzchni nieprzekraczającej kilku kilometrów kwadratowych, a nawet w niewielkich kępach śródpolnych. Wyjątkowo gniazduje na pojedynczych drzewach w krajobrazie rolniczym (Mizera i in. 2007).

Para bielików zajmująca rewir lęgowy przebywa w nim przez cały rok. W okresie ostrych zim ptaki przemieszczają się w poszukiwaniu pokarmu w doliny rzeczne. W sezonie lęgowym bronią najbliższego otoczenia gniazda, lecz na łowiskach tolerują obecność innych bielików. W rewirze często przebywają osobniki młodociane. Bezpośrednie walki dorosłych ptaków zdarzają się rzadko, a śmiertelne pojedynki mają miejsce wyjątkowo. Wielkość terytorium (home range) w sezonie lęgowym jest uzależniona od zasobów pokarmowych. W okolicach obfitujących w ryby i ptaki wodne przeciętna wielkość wynosi 60 km² (19–115 km²; Struwe-Juhl 2003). Pary żyjące w rozproszeniu mają ogromne rewiry liczące 400 km² i więcej. Bieliki osiedlające się w krajobrazie rolniczym z niewielką ilością zbiorników wodnych zmuszone są polować w odległości kilkunastu kilometrów od gniazda.

W dolinach rzecznych i wzdłuż wybrzeża bieliki gniazdują liniowo, okupując odcinek długości kilku kilometrów. W miejscach szczególnie zasobnych w pokarm (delta Odry) mogą gniazdować półkolonijnie, a gniazda sąsiednich par oddalone są zaledwie o kilkaset metrów, wyjątkowo nawet o 60 m (M. Kalisiński – dane niepubl.).

Ptaki polują w promieniu 3–5 km, ale na dogodne żerowiska mogą lecieć 13, a nawet 20 km (Fischer 1984, Mrugasiewicz 1984) od gniazda. Wzrost liczebności populacji w ostatnich latach sprawił, że szereg dawnych rewirów z kilkoma gniazdami zajmowanymi przez jedną parę zasiedlają teraz dwie, a niekiedy i trzy pary. (Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.) 2015. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa.)

Para bielików w analizowanym przypadku żeruje najprawdopodobniej na zbiornikach wodnych w promieniu od 1,5 do 5 km od gniazda. Są to jeziora Dłużek, Goryńskie i Święte. Na mapie poniżej zaznaczono lokalizację znalezionych gniazd oraz wyżej wymienione najbliższe, główne żerowiska.

Mapa 1. Najbliższe, główne, potencjalne żerowiska pary bielików

Jeziora Goryńskie i Dłużek znajdują się na NE od strefy, a jezioro Święte na W. Widać wyraźnie, że planowana inwestycja zlokalizowana jest w znacznym oddaleniu od żerowisk gatunku, a sama powierzchnia pod inwestycję jest gruntem ornym, który nie jest potencjalnym miejscem żerowania bielików. Ptaki lecące na żerowiska ze strefy w kierunku jezior Goryńskie i Dłużek, nie przelatują nawet nad powierzchnią planowaną pod zabudowę (w linii prostej). Jedynie przelatując na jezioro Święte mogą przelatywać (o ile lecą w linii prostej) nad powierzchnią planowanej inwestycji. Jednakże farma fotowoltaiczna to konstrukcja o wysokości do 6 m (zapewne mniej), a więc bardzo niska. Bieliki czy inne ptaki latają na dużo większych wysokościach, więc tego typu inwestycja nie będzie mieć negatywnego wpływu na trasę ich przelotów. Farma fotowoltaiczna jest niska i nie ma żadnych ruchomych elementów, tak jak np. turbiny wiatrowe, które powodują śmiertelność ptaków m. in. szponiastych.

Realizacja inwestycji nie wpłynie negatywnie na żerowiska bielika, położona jest w znacznym od nich oddaleniu. Nie zmodyfikuje tras przelotów ptaków ze strefy na żerowiska oraz nie będzie płoszyć ptaków w okresie przelotów ze względu na swoją niewielką wysokość, brak elementów ruchomych, brak ciągłego przebywania na jej terenie człowieka i niewielki ruch pojazdów na etapie budowy.

b):

Jak wspomniano wcześniej, farma fotowoltaiczna to konstrukcja o wysokości do 6 m (zapewne mniej), a więc bardzo niska. Bieliki czy inne ptaki latają na dużo większych wysokościach, więc tego typu inwestycja nie będzie mieć negatywnego wpływu na trasę ich przelotów. Farma fotowoltaiczna jest niska i nie ma żadnych ruchomych elementów, tak jak np. turbiny wiatrowe, które powodują śmiertelność ptaków m. in. szponiastych.

W okolicy znajduje się zabudowa zagrodowa, kopalnia piasku/żwiru, drogi, a więc tereny antropogeniczne, gdzie występuje ciągły ruch pojazdów i hałas pracujących maszyn z tym związany. Bieliki założyły gniazdo w niewielkim kompleksie leśnym w pobliżu siedzib ludzkich, a więc obecność człowieka i pracujących maszyn nie powoduje u nich efektu płoszącego. Populacja bielików w Polsce wzrasta i widać, jak zmniejsza się na przestrzeni lat u tego gatunku antropofobia przy wyborze miejsc lęgowych. Widać to na przykładzie bielików lęgowych w granicach administracyjnych Warszawy.

Na mapie powyżej zaznaczono również strefę 250 m wokół obu gniazd. Kolorem żółtym zaznaczono planowany obszar pod zabudowę farmą fotowoltaiczną. Widać wyraźnie, że obszar planowany pod zabudowę oddziela pas lasu o szerokości od 350 (bliższe gniazdo) do 480 m (dalsze gniazdo). Taka odległość od gniazda oraz las zasłaniający widok zarówno ptakom na analizowane działki ewidencyjne jak i osobom pracującym w granicach działek na gniazda, powoduje, że nie ma możliwości płoszenia ptaków na etapie realizacji inwestycji. Lęgowe bieliki mogą nie zauważyć obecności ludzi na tym terenie, a sami pracownicy nie będą również zbliżać się w okolice gniazda. Obecność ludzi będzie ograniczona do lokalnych dróg oraz powierzchni gruntów ornych w granicach działek ewidencyjnych. Dojazd do działek na plac budowy będzie odbywał się od zachodu lub północy, a więc w oddaleniu od stref. Praca maszyn budowlanych przy realizacji inwestycji nie powoduje znaczącego hałasu, który natężeniem przypomina prace polowe, rolnicze odbywające się obecnie na gruntach ornych w granicach badanych działek. Poza tym pas lasu o szerokości 350 – 470 m skutecznie niweluje natężenie hałasu i z okolic gniazd zapewne jest niesłyszalny, a więc nie wystąpi efekt odstraszenia również w tym aspekcie. Prace budowlane podzielone są na etapy i trwają przez niewielki wycinek czasu w roku, więc będzie to zjawisko jedynie jednorazowe.

Na żadnym z etapów czy to realizacji, czy tym bardziej eksploatacji inwestycji nie wystąpi efekt odstraszenia ptaków. Strefy oddziela zwarty las o szerokości 350 - 470 m, żerowiska znajdują się kilka km od miejsca inwestycji, a sama instalacja jest niska, nie emituje

hałasu i nie ma elementów ruchomych. Tym samym nie wystąpi efekt odstraszenia ptaków i nie wystąpi zagrożenie porzucenia lęgu czy strefy w wyniku realizacji inwestycji.

c):

Wyżej przytoczona, uzasadniona argumentacja wskazuje, że bieliki, po realizacji inwestycji będą mogli w przyszłości, na etapie funkcjonowania inwestycji, korzystać z obecnej strefy lęgowej oraz z żerowisk oddalonych od planowanej inwestycji. Farma fotowoltaiczna nie spowoduje utraty żerowisk gatunku, nie będzie również powodować odstraszenia ptaków w okresie lęgowym lub jakkolwiek wpływać na ich trasy przelotów. Tego typu inwestycje są niskie, ciche, nie mają elementów ruchomych, nie powodują śmiertelności ptaków jak np. turbiny wiatrowe, linie elektroenergetyczne czy wysokie, oszklone biurowce.

d):

Ze względu na charakterystyczne położenie gniazd – oddzielone lasem o szerokości ok. 350 – 470 m od granic planowanej inwestycji, nie ma potrzeby większego odsunięcia farmy fotowoltaicznej od lasu. Planowana inwestycja ograniczona jest do gruntów ornych, które to nie są widoczne z gniazda. Obecnie prowadzona jest na tym terenie intensywna gospodarka rolna, gdzie w okresie lęgowym ptaków obecne są maszyny rolnicze powodujące hałas. Ptaki są przyzwyczajone do obecności człowieka w okolicy i efektów jego działalności.

Ze względu na biologię lęgową gatunku, można np. zaproponować realizację inwestycji lub jej najbardziej uciążliwych (pod względem hałasu) etapów takich jak np. kafarowanie stelaży, czy wykopy pod kable, transport elementów, na okres od połowy lipca (młode są już samodzielne, poza gniazdem) do końca grudnia (ptaki jeszcze nie tokują) - (Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.) 2015. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa.).

Zniweluje do minimum ewentualne ryzyko porzucenia lęgu czy młodych. Ocenia się, że takie działanie jest w analizowanym przypadku zgodne z zasadą przezorności i w pełni chroni strefę lęgową analizowanej pary bielików.

PODPIS ZAUFANY

PAWEŁ
GRABOWSKI
15.12.2023 17:32:13 [GMT+1]

Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym